

„GOED VRIJGEMAAKT”

KERKELIJK LEVEN

Enkele weken geleden (zie ons nr van 3 Maart j.l.) schreven we een artikelje „Goed Vrijgemaakt”; de bedoeling daarvan was, elkaar op te wekken, om over en weer er mee op te houden, het bestaan van meningsverschillen inzake onderscheiden punten aanleiding te doen worden voor het tot elkaar zeggen: denk jij anders dan ik op dit principiële punt? — maar dan ben jij niet goed vrijgemaakt. Ons dunkt, dat dat nog al eenvoudig was, want het antwoord op de vraag of iemand goed vrijgemaakt is, hangt vooral hiervan af: heeft de persoon in kwestie in 1944 met goed inzicht en eerlijk erkend, dat hij de kerken niet mocht helpen binden, ook niet door zichzelf te laten binden, aan de slechte bindingen op confessioneel en kerkrechtelijk gebied, die men toen wederrechtelijk heeft durven opleggen; en: heeft hij terecht gezien, dat de uitgestootenen zijn hem aangewezen broeders waren, zoodat hij de gemeenschap van de kerk niet mocht afbreken op commando van een dwaze, scheurende, verleidelijke en over het paard getuiste synode, die pardoos de kerken op het lijf viel met ondoordachte professorenvergissingen, als waren die dictaten van den Geest? Als iemand op dit punt bevredigende „papier” heeft, is hij goed vrijgemaakt.

En dan zal het verder afhangen van zijn daarna komende gedrag, of hij de herwonnen en op tyrannie heroverde vrijheid nu ook gebruikt om verder te komen in het onderzoek van zoo onnoemelijk veel vragen en vraagpunten, als ons na 1944 worden aangedrongen aan de conscientie.

Het leek ons nogal eenvoudig.

En — ouwe kost.

Tot onze verwondering meenen sommigen, dat het nieuwe kost was. Een schrijver verklaarde zich met het artikel volkomen eens, maar vond het jammer, dat het niet drie jaar eerder geschreven was. Een ander zei, dat het een merkwaardige uiting van voorzichtige bedachtzaamheid was; zoo ongeveer luidde het, als ik me wel herinner.

We moeten evenwel die gedachte afwijzen. Het is heelemaal niet „jammer”, dat ons blad „niet eerder” dit artikel schreef, want we hebben al lang te voren, bij herhaling, heel duidelijk, in ons blad, en op synodes, en op meetings en vergaderingen altijd precies zoo gesproken. En steeds gezegd: wij zijn in 1944 eruit geworpen door daartoe onbevoegden, die bovendien de kluts kwijt waren, en wij zijn niet weggelopen. Toen die onbevoegden dat slechte stuk uithaalden, hebben zij geprofiteerd niet alleen van het feit, dat sommigen niet zóó dachten, maar ook van het onverstand, en de traagheid dergenen, die niets onderzoeken, maar dadelijk applaus geven aan naaste medestanders, of zeggen: „ze” zullen het wel weten in die hogere regionen, ik blijf „erbuiten” (wat ze overigens niet konden), en ik doe dus niets. Maar diegenen, die ópstanden, en „neen” zeiden, hebben de gemeenschap hersteld, en waren daartoe bevoegd en opgeroepen. En voorts is iedereen, die in 1944 naar ons aller meening bij ons hoorde, ons welkom, als hij dat weer zelf gaat begrijpen. Blijken er dan na hereniging punten van verschil tusschen hem en ons te bestaan in de herstelde gemeenschap, dan gaan we daarover praten naar de regelen van de vóór 1944 geldende orde. Afwachtinge wat de uitkomst is.

Iedereen, die, net als wij allemaal, erkende vóór 1944: dit volkje hoort bij mekaar, en als ze „wat hebben”, dan moeten ze het samen naar de goede regelen met-mekaar-uitvechten, en dan na 1944 herzeigt: dit volkje hoort nog altijd bij mekaar, en als we „wat hebben”, dan moeten we het samen naar de goede regelen uitvechten, is „goed vrijgemaakt”. Want vrijmaking beteekent nooit en nooit en nooit dat je op zulk een kerkje aanstuurt, als den jongen dr Ridderbos in zijn propaganda-stukjes tegen ons voor oogen schijnt te staan: een kerkje van lui, die je aanstaan, die van gelijke gezindheid zijn, waar je een goeien „geest”(?) vindt, en een aristocratie-van-den-geest, zoodat je zelf die meent te zien. Spuw maar op zóó’n „kerkje”. En geloof, dat God heel wat „raar” volk bijeenbrengt onder de goede en vruchtdragende leiding van zijn Woord en Geest, bekend uit Schrift en belijdenis, en een daarop gebouwde Kerkenordering.

Dit ten aanzien van het „wat jammer, dat het nu pas komt” van den éénen broeder.

Natuurlijk geldt hetzelfde tegen den ander, die het merkwaardige woord schijnt te hebben laten vallen,

huiselijk en maatschappelijk en staatkundig wederkeren tot den HEERE en Zijn Woord”.

Dit schreef hij een jaar of wat na de Doleantie.

Het is waard ook in onze dagen overwogen te worden.

De wereld staat in brand. Gods eindoordeelen dreigen.

En volken, naar den naam van Christus genoemd, leven voor brood en spelen.

En vele kerkmensen leven zorgeloos voort.

Wat we dan moeten doen? We kunnen het lezen in Jeremia 18: 11: „Bekeert u nu een legelijk van zijn boezen weg en maakt uw wegen en uw handelingen goed”.

H. J. J.

dat het „merkwaardig” was, dat ons blad onlangs zoo bedachtzaam en voorzichtig schreef. Laat men eens één artikel, één speech, één rapport toonen, waarin dit blad of zijn redactie een andere lijn trok? Of pas geruimen tijd ná de vrijmaking die lijn ging trekken? Het zal niet lukken, want we hebben in 1944 geen sectarisch spelletje gespeeld, en verzoeken beleefd verschoond te worden van uitlatingen, die in de kaart van de nog steeds ten aanzien van 1944 in hun onwaarheden volhardende propaganda der synodocratische groeps-victorie-kraakende kerk-scheurders spelen.

Niet ons blad is daarom veranderd, maar enkele anderen. Onbewust, best; maar dan toch veranderd.

Nu op bepaalde punten onder ons enkele meningsverschillen zijn, hetgeen deels de kenmerken van ons aller zonden en zwakheden aan zich draagt, en anderzijds een veel en veel beter toestand is dan die van de synodocratie, waaronder een groeiend aantal mensen geen steek meer weet of zoekt te weten van wat de „hooge heeren” wel zullen bedisselen, nu zijn er sommigen die ter zake van kwesties van politiek of samenwerking met onze kerkelijke vervolgers en an-

Tot een eeuwig verbond

Gij zijt geboren, kind, in een gezin,
waar 's Heeren groote naam nog wordt beleden;
waar — hoe gebrakkig ook — de voeten treden
in 't spoor van Zijne wet. Van 't prilste begin
waart Gij God's buit. Hoe stond Hij reeds gereed
met Zijne gunst sinds d'eerste levensuren.
Hoe stelde Hij U veilig met de muren
van Zijn verbond, dat van geen wank'len weet!

Laat dit gewin U wezen een fontein
van heil, als Gij reeds in Uw lentefaren
de pijn van het verraad moet gaan ervaren,
't verraad waaraan wij allen schuldig zijn!
En zoek geen rozen waar slechts distels staan,
want, kind, de Boze tracht U te verleiden,
en lieflijk lokkend zal hij zich verblijden
wanneer Uw voeten op zijn wegen gaan.

Zie dan God's gunst, maar vrees het felste Licht
als Gij vermaadt het kleed van Zijn vermogen.
Houd ook bij 't ouder worden, kind, de oogen
steeds op Uw Maker en Uw Man gericht,
Die trouw is als bij U de ontrouw leeft,
en U beschermen wil als Gij mocht dwalen:
Hij zal het schaaft uit de moerassen halen
indien het zich Zijn wil gewonnen heeft.

En komt het wee, waarvan Johannes schrijft,
Uw leven en Uw streven overvallen:
weet dan, dat achter opgebroken wallen
de God van het Verbond dezelfde blijft,
die Hij steeds was. Hij voedt in de woestijn
Zijn kind'rot met het Manna Zijner handen,
zoolang, totdat de elementen branden
en alle profetie vervuld zal zijn!

J. L. J.

deren, op één of meer van dergelijke punten zich tegenover de „communis opinio” (meer is er niet aan de hand!) in de minderheid voelen en een zekere verandering van geest verraden.

Ze spreken bv. van „bindingen” (och, lieve mensen) hun door anderen opgelegd bij ons, en zullen deze even resoluut afwijzen als die van 1944. Of, ze verklaren „oppositie” te willen worden, en schrijven de ethiek-der-oppositie alvast, en zoeken „contact” voor de regeling der oppositie.

Ik zou hen willen vragen: hebt U dan in 1944 soms niet gerekend op sterke meningsverschillen in onze door vele ontrouwen verlaten gemeenschap? Ik wel.

Hebt U dan soms niet gerekend op een hernieuwde gescherpte belangstelling voor vragen als: wat mag en wat mag niet? Ik wel.

Hebt U dan niet verwacht, dat we na 1944 zouden krijgen, wat we in het jaar 1920 (De Reformatie van 29 October) als een vast verscheiden in crisisdagen aldus omschreven: „dan komt daar in dubbele mate wat in simplen vorm achter de schutting van elk karwei en achter den wal van iedere vesting zich afspeelt: het barsche woord tegen wie zijn tijd verbeuzelt en de korte vermaning tot wie in verkeerden ijver of in gebrek aan ijver den werker in den weg loopt; dan komt daar het goed bedoelde conflict der gelijkgezinden, de tweedracht der eendrachtigen”? Ik wel.

We hebben dit allemaal voor den geest gehad, toen we de antwoorden op de vijf dwaze vragen van een synode expres in een verzegelde enveloppe sloten, met daaromheen een andere, inhoudende een briefje: zoudt u niet nog eens wat nadenken, vóórdat u die antwoorden-enveloppe losscheurt, over deze vraag: of zulke vragen in de kerk moeten gelden, en mogen gebruikt worden als criteria van wat al of niet mag samenwonen in één huis? Men heeft, want allen waren losgeslagen, die zegels verbroken vóórdat de synode de tot bedachtzaamheid manende waarschuwing ook maar lezen en overwegen kon. Men heeft de kerk uiteenge-

slagen. Maar wij wisten het: nu in zóó'n klimaat de kerk uiteengejaagd wordt, nu zullen er duizend en één complicaties zich voordoen, ook indien we straks elkaar weer vinden nadat de kruitdamp opgetrokken is: nu krijgen we minstens een paar jaar onderlinge onzekerheid. Want vleesch en bloed blijft vleesch en bloed. En slecht voorgaan belemmert goed volgen. Maar als we nuchter en waakzaam zijn, dan komen we ook dat te boven en komt na zekeren tijd de gelegenheid tot positieven opbouw terug.

Rékenen op wat onrust is een eerste medicijn tegen haar gevaren.

Waarom we deze dingen ophalen?

Niet, om te zeggen: ziet u wel, hoe netjes we den boel voor mekaar hadden? Och, arme, wie dat denkt, heeft er niet veel van begrepen.

En nog minder merken we een en ander op, om lucht te geven aan een zeker gevoel van gemaaktheid over die o.i. onjuiste verzuchting, dat iets, wat door ons in Enschede gezegd is, en in Groningen herhaald, en dadelijk bij de vrijmaking als beginsel voor KERK-vergadering vooropgesteld is, maar 3 jaar eerder had moeten gezegd zijn. Die toen begonnen zijn, „contacten” te leggen, hebben van a tot z in den wind geslagen, wat wij zóó a-b-c-kinderlijke wijsheid vonden, dat we het onnodig achten, het met dikke strepen eronder te repeteeren.

Ik bespreek deze uitlating, omdat ik gevaren zie. Gevaren voor het niet meer vóór alles stellen van de noodzaak van kerkelijke eenheid, als voorwaarde voor het eerlijk en bedachtzaam en zonder fraternisaties met rechtstreeksche vijanden en belagers bespreken van punten, waarin we het nog eens moeten worden — als 't kan. Tot het vrijgemaakt zijn behoort allereerst: het beeld van 1944 niet retoucheeren, ook niet door exclamaties over nieuwe „bindingen” en zulke, excusert me, nonsens.

Tot het goed-vrijgemaakt zijn behoort:

a) dat je met alle „rare” snuiters (te beginnen met jezelf) wilt samenleven in één kerkverband, met allen, die gewillig en bereid zijn, langs den geordenden weg elkaar te dragen in meningsgeschillen, die pas langzaam, langzaam kunnen worden opgelost qua geschillen, en die, zoodra het hun bij gebreken noodzak (!) gelukt mócht zijn (wat een heele toer vaak is) een geschil-van-meening te formuleeren in confessionele taal, het langs den geordenden weg te behandelen naar Schrift en Belijdenis.

b) dat je de historie van 1944, vooral tegenover de ellendige verdraaiing van feiten, waaraan de tegenstander zich schuldig maakt, precies zóó laat staan, als ze geweest is, met name op de kardinale punten (b.v. de binding).

c) dat je terdege weet en bedenkt, dat de kerk geen andere regering heeft dan die van Christus, en dat deze regering van Christus vast en zeker geen parlement heeft ingesteld onder den naam van kerk.

d) dat je dus nooit haar als een parlement behandelt, met regerings- en oppositiepartijen.

We nu, dan de toepassing:

ad a) „Goed vrijgemaakte” mensen, die zich in hun trouw van 1944 willen bevestigd vinden, zullen dus willen samenleven binnen een kerkverband met iedereen die op dit punt met hen eensgezind is. Mits de voorwaarde van bereidheid tot verder onderzoek van goed geformuleerde meningsverschillen (stel eens, dat het ertoe kwam, of komen móest) er steeds bij genomen wordt. Want óók om eerlijk, d.w.z. naar de aangenomen kerkenordering, elkaar te KUNNEN bestrijden, zijn we vrijgemaakt; de kerk-scheurders van 1944 hebben met hun kerkrechtelijke kramerij ons de gelegenheid voor een eerlijken strijd willen ontnemen; herinner u maar eens, hoe ze als een bok op de haverkist klommen, om rechten te ontnemen, initiatieven te smoren, beroep op synode II af te snijden, door synode I zóó lang te laten zitten, dat geen mensch meer tot zijn kerkeraad, classis, boe-of-ba kon zeggen, omdat de heeren al maar bleven plakken, en geen kans lieten, over hun — nimmer afgesloten — daden te gaan klagen langs den wettigen weg. De heeren die dan nog dorsten praten over dien geduldigen Hendrik de Cock, nota bene, die van de Hervormde Kerk zooveel tijd gekregen heeft, dat hij kerkeraaden en classes en synodes en koning en minister erbij kon halen, terwijl de gereformeerde epigonen van dien man de zaak afhandelden in een ommezientje, zonder kerkeraad, classis, etc. de kans te laten over de kwesties te handelen. Met andere woorden: de A.R. zegge niet: die G.P.V.-er is een extremist van rechts, en de G.P.V.-er klage niet: die A.R. is een extremist van links, want de vraag of je in een kerk rechts dan wel links staat, is nooit een kwestie van theorie, of tact of hersengymnastiek; ze is eerst een aanlegeneheid van (kerkelijke en kerkrechtelijke) houding. Je kunt G.P.V.-er wezen, en „links” staan, als je b.v. op de kerkorde, en het kerkordelijke „geduldige dicit” trapt. En je kunt A.R. wezen, en „rechts” staan, als je de broeders liefhebt, en ervoor bedankt, je te laten spannen voor het karretje van je ergste trappers-op-het-hart, die geen één kwestie willen behandelen, waarin ze partij moeten kiezen tegen de vriendjes van één of ander „terrein”. En omgekeerd; vergeet dat alstublieft ook niet.

ad b) Diezelfde mensen zul'en duizendmaal zich bedenken, eer ze b.v. op de manier van de synodocratische probleemverschuijing het woord „binding”

misbruik
vrijgema
aan ver
iemand,
tieve we
me toech
ding”
het b
stige we
anders,
herdruk
vocabul
binding
mensch
dat we
lijk) an
naar hu
wel heb
soms na
niet van
dan ben
dat wo
te misb
formule
nees, ou
dienst c
en onde
moeten
schen, z
steek va
was de
en dan
„ze w
me n
wak la
ging g
sies, en
ad c)
schenk
ben we
tus het
in een
woord c
speelt m
al eens
sor, en
praeu
ker een
zijn gee
menten,
overtuig
anders
bren
gen, w
de kerk
tijdperk
digheid
ren (er
hem ee

Wa

GENAI

Eens
„Wanne
ligt dat
eer, die
siert m
Laat o
dingen,
sproken
zichzelf
veracht
uiterste
God tot
niet ve
daad d
den wij
maar s
hemel
stooten
genome
viger s
smaad
nemen
opening
Theo
Neen
De m
voort:
smaadh
de han
moedig
gevoel
zou ge
wanne
heden
gewekt
smart,
den.”
Gelo
lijden
De s
ben, d

n klimaat
r duizend en
en we straks
opgetrokken
r onderlinge
t vleesch en
goed volgen.
dan komen
a tijd de ge-
medicijn tegen

etjes we den
le dat denkt,

nder op, om
geraaktheid
ts, wat door
en herhaald,
voor KERK-
r eerder had
tijn, „contact-
wind gesla-
vonden, dat
streepen er-

gevaaren zie.
tellen van de
voorwaarde
r fraternisa-
gers bespre-
moeten wor-
zijn behoort
cheeren, ook
indingen" en

beginnen met
id, met allen,
rdenden weg
die pas lang-
t qua ge-
gebleken
vat een heele
formuleeren
e oorden
en Belijdenis.
tegenover de
an de tegen-
zoo laat
met name op

de kerk geen
stus, en dat
er geen par-
an kerk,
ment behan-
en.

, die zich in
inden, zullen
verband met
astes is. Mits
er onderzoek
tingsverschil-
omen moest)
om eerlijk,
ng, elkaar te
kt; de kerk-
erkrechtelijke
erlijken strijd
s, hoe ze als
chten te ont-
synode II af
en zitten, dat
uis, boe-of-ba
even plakken,
afgesloten —
gen weg. De
dien geduldi-
de Hervorm-
hij kerkera-
minister erbij
nen van dien
ientje, zonder
over de kwes-
le A.R. zegge
rechts, en de
extremist van
rechts dan wel
corie, of tact
angelegenheid
inding. Je
als je b.v. op
de d i d a s
en „rechts“
in ervoor be-
rretje van je
kwèstie wil-
kiezen tegen
En omge-
et.

endmaal zie-
de synodocra-
„binding“

misbruiken. Ik las ergens zoo iets van: ik ben goed vrijgemaakt, en ik heb er geen enkele consequentie aan verbonden, en ik duld geen bindingen. Dat schreef iemand, dien ik bijzonder hoogacht, óók om zijn prachtige werk in en na en om de vrijmaking. Maar ik vraag me toch af: zouden we het woord „binding“ maar niet gebruiken zóó als het bedoeld is? Als we dat door en door ernstige woord gaan bagatelliseren, dan doen we niets anders, dan de synodocratische propaganda aan een herdruk (op onze kosten) van haar vreemde en bizarre vocabulaire-voor-propaganda-sprekers helpen. Binding, binding, zou dat zóó iets zijn, als dat je om je heen mensen ontmoet, die op een bepaald punt (vergeet dat weer niet) in meerderheid (plaatselijk, of landelijk) anders denken dan jezelf, en die van je — naar hun consequentie-wil, die je toch zeker zelf óók wel hebt?? — komen vragen: doe net als wij, en dan soms nog — ten onrechte, maar overdrijf ik zelf ook niet vaak??, eraan toevoegen: als je zóó niet doet, dan ben je niet goed vrijgemaakt? Houd toch op met dat woord „binding“ voor zúlk e z a a k j e s te misbruiken. Binding, dat is dat spul van 1944, een formule, opgelegd aan professoren, kandidaten, dominees, ouderlingen, op straffe van: anders eruit, geen dienst onder Jezus Christus' vaandel. Als Greijdanus en ondergeteekende, die wel het een en ander hebben moeten „opeten“ vóór 1944, hadden geroepen: mensen, ze willen ons binden, wel, dan was er geen steek van de probleemstelling terecht gekomen, dan was de kerkelijke polemiek ontaard in een privé ruzie, en dan waren de mensen onder al dat geroep van: „ze willen ons binden, maar ik klát m e n i e t b i n d e n“, niet eens meer wakker geworden, toen men écht ging binden, in 1944, met synodes, en commissies, en examinatoren, en deputaten ad zoo en zus.

ad c) We hebben — en het is Gods onverdiende geschenk, dat wij daartoe behooren mogen — we hebben weer een kerkelijke gemeenschap, waarvan Christus het Hoofd is. Er zijn geen leiders. Wie, in een tekening van onze kerkelijke situatie, dat woord overneemt van de synodocratische propaganda, speelt met vuur. Er zijn wel enkele mensen, die nog al eens om advies gevraagd worden, soms een professor, en veel vaker een dominee; en er zijn ook wel enkele praedadviseurs, soms een professor, en veel en veel vaker een dominee, of nog weer een ander; maar die zijn geen regering. En als iemand soms door argumenten, goede dan wel kwaale, een stel mensen de overtuiging weet bij te brengen: zoo is het, en u denkt anders dan hij, wel, probeer hem dan in het bijbrengen van argumenten n a t e v o l g e n, want dat is voorloopig de beste dienst, dien u de kerk bewijzen kunt, vooral in het neurasthenische tijdperk van heden; maar ga den man, die in eenvoudigheid of anderszins zijn bijdrage gaf niet honoreren (en meteen zelf op een voetstukje zetten) door hem een „leider“ te schelden, of te spreken van een

leidersteam. Hebben enkelen ergens een grooten mond? Zijn er soms een paar, die wel eens te weinig letten op uw eigen argumenten? Mijn lieve man, waar is dat niet zoo? Hebben we soms engelen opgeroepen tot vrijmaking, of doodgewone mensen van vleesch en bloed? Hebt U gedacht, dat we na 1944 menschen-zonder-ellebogen zouden krijgen? Ik niet. Maar laat u nooit leiden, ook niet in een organisatie van afweer-apparaten, door een nieuw leidersteam, dat u zelf als zoodanig veroordeelt. Zeg liever, wat je op het hart hebt, dáár, waar het zin heeft, daar, waar het scheef gaat. En bedenk, dat ook een anti-leiders-team weer een vleesch-en-bloed-team is; dat óók daar weer iemand de baas kan willen wezen.

ad d) En bedenk, dat de kerk geen parlement is. En dat het leelijke woord „oppositie“ dáár liever niet vallen moet. Oppositie, tegen wie? Tegen de regering? Die is er niet. Tegen de bovendrijvende meening op één bepaald punt? Maar als je op dat ééne punt het eindelijk zou winnen, en op een ander, of op een dieper liggend punt (het credo van d e k e r k a l s k e r k, en niet a l s p a r l e m e n t) de scherpe puntjes zou afslijpen, dan ben je zonder het te willen of te weten gauw oppositie geworden niet tegen een verkeerden geest, maar tegen den Goeden Geest. Wie contact zoekt voor de vorming van een oppositie naar de regelen der kunst, die kan heel goed vrijgemaakt zijn, maar een goed-vrijgemaakte is nog niet een vrijgemaakte, die altijd goed doet. Mijn „contacten“ moet ik des Zondags leggen. En een oppositie vormen, daar mag je nooit mee b e g i n n e n. Je mag alleen oppositie voeren tegen de oppositievorming, d.w.z. tegen de vorming van een groep, die iemand, die in het vrije gesprek zijn gewone bijdrage levert, zonder rechts of links te kijken, waar dat op uit zou loopen, wil isoleeren met de kunstgrepen van een achter de schermen werkende tactiek, die later ineens vlak vóór de schermen een slag hem toedient, aangebracht met den in een ijzeren hand uitlopenden elastieken arm eener kerkelijke vergadering, bijvoorbeeld een synode. Pas op, voor het woord oppositie; daar zijn vóór 1944 zij mee begonnen, die plannen gingen be-ramen tegen die en die.

We hebben hier niets anders gedaan dan repeteeren. Want we willen liever niet worden misduid, alsof „nu pas“ iets in deze richting werd gezegd. Niet wij zijn veranderd, maar zij, die, al hadden ze ook misschien schoon gelijk (wat ik in het midden laat op het oogenblik, men weet wel, hoe ik zelf denk over politieke partij en over den mij als kind geleerden regel: „de school voor de ouders“, en over den confessiegetrouwen sociaal arbeid) nu als afweer tegen een meening-van-een-meerderheid zich voor een paar uur in het costume van den gezond-denkenenden man laten steken door mensen, die hen van hun broeders scheidden (en het nóg probeeren te doen), en dan „contact zoeken voor een oppositievorming.

Eerst maar eens praten over de p o s i t i e, dacht ik. K. S.

Waardig geacht, smaadheid te lijden

GENADE-GAVE GODS.

Eens schreef iemand deze onvergetelijke woorden: „Wanneer wij om de gerechtigheid vervolging lijden, ligt daarin een bijzondere vertroosting en een groote eer, die de Heere ons waardig keurt, dat Hij ons zoo siert met het bijzondere kenmerk van Zijn krijgsmans. Laat ons niet meenen, dat wij ongelukkig zijn in die dingen, waarin God Zelf met Zijn mond ons zalig gesproken heeft (Matth. 5:10). De armoede is wel, op zichzelf beschouwd, een ellende; evenzoo ballingschap, verachting, gevangenis, smaad; de dood eindelijk is de uiterste van alle rampen. Maar wanneer de gunst van God tot ons komt, is er niets van dat alles, wat voor ons niet verandert in geluk (Hand. 5:41). Door de misdaad der goddeloozen van onze goederen beroofd, worden wij wel bij de menschen tot armoede gebracht, maar aldus groeit de ware rijkdom bij God in den hemel voor ons aan; en worden we uit ons huis gestooten, des te inniger worden we in Gods gezin opgenomen; worden we gekweld en veracht, des te steviger schieten we wortel in Christus; worden we met smaad en schande gemerkt, des te heerlijker plaats nemen we in 't koninkrijk Gods; onze dood is de opening van den toegang tot het gelukzalige leven“.

Theorie?

Neen, neen.

De man, die 't bovenstaande neerschreef, gaat aldus voort: „Wij zijn al te ondankbaar, als we dergelijke smaadheid en rampen niet gaarne en blijmoedig uit de hand des Heeren aanvaarden. Maar zulk een blijmoedigheid wordt van ons niet geëischt, dat die alle gevoel van bitterheid en smart wegneemt, want er zou geen lijzaamheid der heiligen in het kruis zijn, wanneer ze niet door smart gekweld en door moeilijkheden beangstigd werden. Daarin schittert onze opgewektheid, wanneer we, gewond door droefheid en smart, in de geestelijke vertroosting Gods rust vinden.“

Geloofspraktijk. Lijden naar het Woord. Onder het lijden hopen op Gods Woord, bouwen op het Woord.

De schrijver van deze citaten is Calvijn. Een van hen, die waardig geacht werd om den Naam van

Christus smaadheid te lijden — en dit is door hem gezien als een genadegave Gods: onverdiend, geheel verbeurd.

CALVIJN'S STRID EN LIJDEN.

Wat een ellende, zegt de wereld, als zij 't leven van Calvijn overziet.

Calvijn heeft gestreden tegen de roomschen: tegen kardinaal Sadoletus, tegen den laster van den franciscaner monnik Cathelan, tegen den hugenoten-vervolger Saconay, tegen de Sorbonne, tegen de afgoderijen en misbruiken der roomsche kerk;

hij strijdt tegen de chauvinistische, anti-fransche vrijheidspartij in Genève, die de predikanten wil verdrijven en tegen hen, die de gereformeerde leer smaden: Ami Perrin, Berthelier, Favre, Vandel, Ameaux, Gruet; tegen de verwerpers van het leerstuk der praedestinatie: Bolsec, Pighius, Velsius; tegen de Wederdoopers; tegen de losbandige pantheistische vrijgeesten; tegen de anti-Trinitariërs Servet, Gentilis, Alciat, Blandrata; tegen den Pseudo-Nicodemiet Dirk Volckertsz. Coornhert, den „botten Hollander“, die de reformatie den doodsteek zou hebben toegebracht, had zijn beweren ingang gevonden, dat men als „bezwaard“, als heimelijk gereformeerde, zeer goed in de roomsche kerk kon blijven: wat doen ceremoniën er toe? 't komt toch alles op „het innerlijke“ aan; tegen Stancarus en Osiander, die, elk op zijn wijs, slechts een halven Christus in Zijn verlossingswerk erkennen.

Calvijn heeft zich te verdienigen tegen de lasteringen van den ultra-lutheraan Joachim Westphal; de Berner predikant Sulzer, in zijn hart volbloed luthersch, conspireert met Calvijn's vijanden; de luthersche predikant Marbach vernietigt Calvijn's werk in Straatsburg, sluit de fransche kerk en verjaagt de gereformeerde predikanten; te Frankfurt willen de luthersche predikanten Calvijn zelfs niet ontvangen of te woord staan; de saksische luth. predikanten vragen of men Calvijn niet in den ban zal doen; wil men in Bazel iemand beschimpen, dan noemt men hem een calvinist; Bullinger schrijft in 1554 aan Calvijn dat de lutheranen de gereformeerden heftiger vervolgen dan de room-

OP EN OM 'T KERKPLEIN

De kerk van David

Het gebeurde, zooals onze vriend uit die vermaarde stad verhaalde, in Kampen. Op een vergadering waar o.a. Gereformeerden en Synodocraten bijeen waren. Naar het heette op den grondslag van de Drie Formulieren van Eénigheid.

Eenige Gereformeerden stelden daar enkele vragen, die voor henzelf geen vragen waren, doch die slechts de dynamiek in zich hadden, den synodocratischen spreker alsmede dito hoorders tot zelfbeproeving en tot bezinning te nopen.

Men zou zoo zeggen: zulke vragen moesten daar welkom zijn. Men is daar tegenwoordig óók graag „dynamisch“, heeft er — alsof zulks noodig ware — van overlang geroepen dat „zelfonderzoek noodzakelijk“ is en men mint er op zijn tijd, zoo „dynamisch“ men ook zijn moge, de bezinning meer dan de beginnig.

Edoch — dat viel anders uit.

De spreker ging op de gestelde vragen niet in.

Men moest, zoo vond hij, niet „twisten“.

Dies vertelde hij een verhaaltje.

Jaren geleden had hij eens aan iemand de vraag gesteld: „tot welke kerk behoort U?“ En hem was geantwoord: „tot de kerk van David“. Hij had het antwoord niet terstond begrepen. Maar op zijn verzoek was hem na den droom ook deszelfs uitlegging te kennen gegeven. De kerk van David, moet ge weten, dat was de kerk van Psalm 119:32:

Ik ben een vriend, ik ben een metgezel
Van allen, die Uw Naam ootmoedig vreezen
En leven naar Uw goddelijk bevel.....

✱

Met dit ijdel vroom geroep maakte de spreker van den avond zich van alle concrete zaken af.

Ijdel vroom geroep.

Maar laten we hem nu eens aan zijn eigen woorden houden. Hij kerkt 's Zondags in Kampen onder de synodocratie. En zegt daarmee metterdaad: Ik ben geen vriend, ik ben geen metgezel van den dienaar des Woords, van de achtentwintig ouderlingen, alsmede van de diakenen, die hier onverhoord en zonder voorafgaand vermaan door een daartoe volstrekt onbevoegde instantie zijn geschorst en daarna afgezet wegens openbare scheurmaking en volharding in deze zonde. Ik ben geen vriend, ik ben geen metgezel van Dr K. Schilder, die begeerde secte en mouterij aan te richten in de kerk (van David toch?). Ik was geen vriend en aan de Avondmaalstafel geen metgezel van wijlen Dr S. Greijdanus, die — de schorsingsbul zegt het officieel — al evenmin leefde naar het goddelijk bevel en wegens overtreding van het vijfde en van het negende gebod werd geschorst.

Zoo spreekt dit „lid van de kerk van David“ met de dáád.

✱

En voorts gelooven we van heel dat fabeltje van die „kerk van David“ geen syllabe.

Of liever, we gelooven er alles van.

Want de kerk van David, dat is de heilige, algemeene kerk, die men, waar ook ter wereld, herkennen kan en vinden op het in Gods Woord geopenbaarde adres: waar men het Woord Gods recht predikt, de sacramenten bedient gelijk Christus ze ingesteld heeft en waar men de tucht gebruikt om de zonden te straffen en niet misbruikt om zich te ontdoen van aan het Woord getrouwe broeders.

Die kerk van David was bij degenen die den Naam ootmoedig vreesden altoos geliefd, óók vanwege „de stoelen des gericht“.

D. E. C.

schen zelve; enkele lutheranen leeren, dat de God van Calvijn een dwingeland, een menschenmoorder, ja erger dan de duivel is; in zekeren lutherschen catechismus wordt gevraagd: „geloof je, dat de calvinisten inplaats van den waren, levenden God den duivel aanbiddet?“ waarop het antwoord luidt: „dat geloof ik met geheel mijn hart“;

Calvijn heeft te worstelen met hen, die in vroeger tijd zijn vrienden, aanhangers of medestanders waren: zijn gewezen secretaris Baudouin pleegt verraad, stelt van Calvijn brieven en geheime documenten en geeft ze vervalscht uit; zijn vriend Du Tillot keert terug tot het pausdom; de Seigneur de Falais, voor wien Calvijn zijn hart pleegt uit te storten, wordt door Bolsec's invloed tegen den reformator ingenomen en alle vriendschapsband wordt verbroken; Caroli, de „advocatus diaboli“, die minstens vier maal van godsdienst veranderde, beschuldigt Calvijn van Arianisme; de vrijzinnig gerichte Castello, die zich steeds op 1 Corinthen 13 beroept en zegt, dat de theologische geschillen niet opgelost kunnen worden, als de liefde de zielen niet ontsluit, waartegenover Calvijn stelt liefde en w a a r h e i d: de liefde, die God de eere geeft, is nooit zonder erkenning der waarheid geweest — deze liefde-prediker Castello wordt de man, die uiteindelijk al de aanvallen van Calvijn's vijanden leidt; Andreas Zebedaeus keert zich tegen Calvijn, smaadt het leerstuk der praedestinatie en treedt met groote heftigheid te-